

Výukový materiál

zpracovaný v rámci operačního programu

Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 8 A

Číslo: VY_32_INOVACE_MOV_2ROC_11

Spalovací motor čtyřdobý zážehový

Předmět:	Motorová vozidla
Ročník:	2. PK
Klíčová slova:	Píst, válec, klikový hřídel, sání, komprese, expanse, výfuk
Anotace:	Seznámit studenty s činností čtyřdobého zážehového spalovacího motoru
Jméno autora:	Jiří Cagaš
Adresa školy:	Střední škola zemědělská, Osmek 47 750 11 Přerov

Spalovací motor

Ve spalovacím motoru se spaluje vhodná směs paliva se vzduchem v takovém poměru, aby po zapálení rychle a pokud možno beze zbytku shořela.

Rozdělení motoru podle druhu zapalování:

- a) Zážehové
- b) Vznětové

Rozdělení motoru podle druhu paliva:

- a) benzinové
- b) naftové (dieselové)
- c) LPG (propan butan)
- d) CNG (zemní plyn) – je přírodní hořlavý plyn

Rozdělení motoru podle pracovního oběhu:

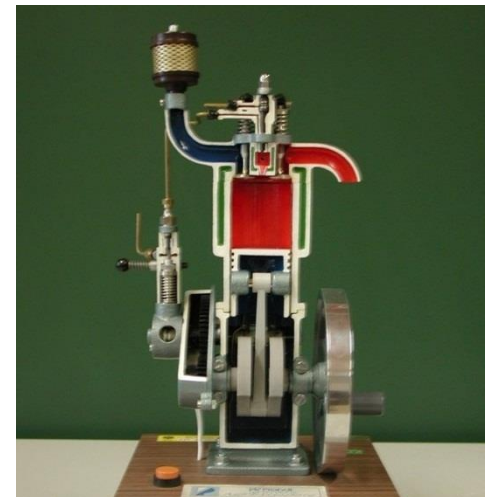
- a) Dvoudobé
- b) Čtyřdobé

Rozdělení podle způsobu plnění válců:

- a) Atmosférické
- b) Přepřňované

Rozdělení podle způsobu chlazení:

- a) Vzduchem
- b) Kapalinou

Spalovací motor

Složení motoru:

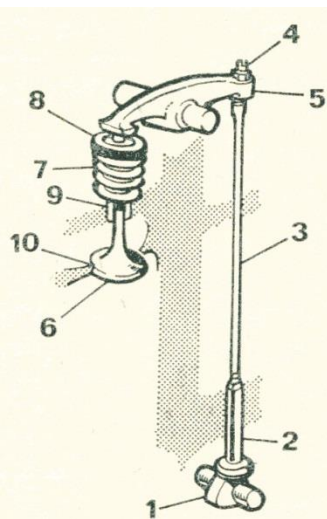
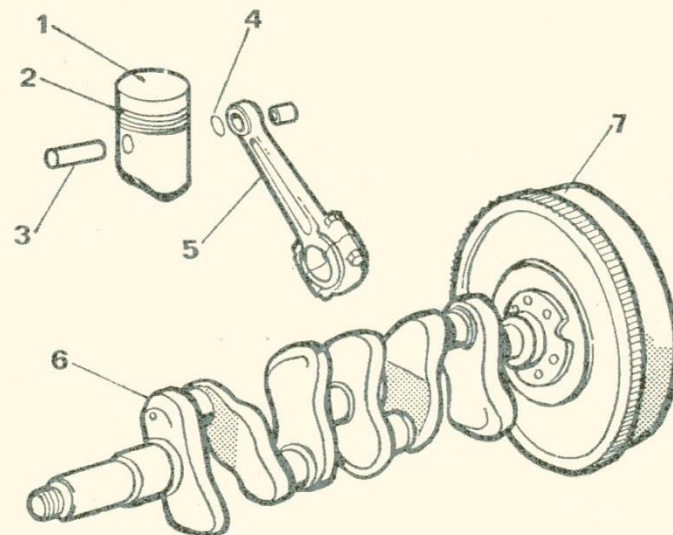
Pevné části

- Kliková skříň
- Válce
- Hlava válců
- Víka a kryty

Pohyblivé části

- Klikové ústrojí: 1) píst
2) pístní kroužky
3) pístní čep
4) pojistka pístního čepu
5) ojnice
6) klikový hřídel
7) setrvačnick

- Rozvod motoru: 1) vačka
2) zdvihátko ventilu
3) rozvodoá tyčka
4) seřizovací šroub
5) vahadlo ventilu
6) ventil
7) pružina
8) miska pružiny

Čtyřdobý zážehový motor

Během dvou otáček klikového hřídele proběhnou ve válci čtyři doby.

1. doba – sání:

Píst jde z HÚ do DÚ. Sací ventil je otevřen, výfukový uzavřen. Nad pístem vzniká podtlak, který nasává směs vzduchu a benzínu. Píst je v DÚ a sání ukončeno.

2. doba - komprese:

Píst se pohybuje z DÚ do HÚ, oba ventily jsou uzavřeny. Směs je stlačována.

3. doba - expanze:

Krátce před HÚ pístu přeskočí na zapalovací svíčke jiskra, která zapálí směs a ta rychle shoří. Hořením vznikají žhavé plyny o teplotě asi 2000 °C. Oba ventily jsou stále uzavřeny a expandující plyny tlačí píst do DÚ - **konají práci**. Pohyb se přenáší přes ojnici na klikový hřídel.

4. doba – výfuk:

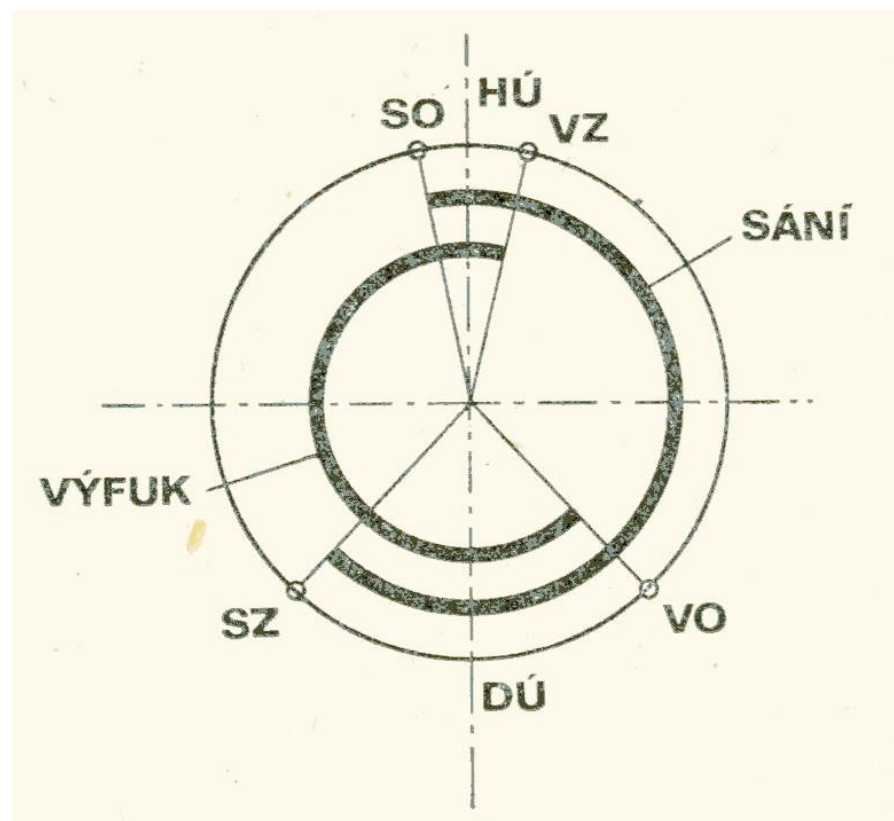
Píst se pohybuje z DÚ do HÚ a výfukový ventil je otevřen. Spálené zplodiny jsou vytlačovány pístem do výfukového potrubí. V HÚ pístu se uzavře výfukový ventil a sací se otevře. Připravuje se nový pracovní oběh.

Čtyřdobý zážehový motor

Časování rozvodů

Pro zjednodušení byl popsán pracovní oběh čtyřdobého zážehového motoru tak, že ventily se zavírají a otevírají v HÚ a DÚ pístu. Ve skutečnosti začátek i konec otevírání i zavírání ventilu není přesně v úvrati pístu, ale je o určitou hodnotu posunut. Dřívější otevírání a pozdější zavírání ventilů se nazývá **časování rozvodů**. Časování rozvodů se udává v úhlech poloh klikového čepu v uvedených okamžicích vzhledem k jeho poloze v horní a dolní úvrati (tzv. rozvodový diagram).

Rozvodový diagram

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte pevné a pohyblivé části motoru.
2. Vysvětlete princip činnosti čtyřdobého zážehového motoru.
3. Jaké znáte druhy spalovacích motorů?

Použitá literatura

- Veškeré použité obrázky (kliparty) pocházejí ze sady Microsoft Office 2010
- Učebnice pro autoškoly II.díl, napsal kolektiv autorů pod vedením Františka Hynka, barevné přílohy 32 stran, ing. Jiří Košťál. Vydání 1., Praha 1974. vydalo Naše vojsko
- ŠVANDOVÁ, Kateřina. *Druhy motorů v automobilech* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:
http://autaveskole.jaknahmyz.cz/druhy_motoru
- Všechny fotografie pochází z archivu autora